

УДК 657.42:336.02

Максименко І.Я.¹, Васильченко Е.А.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-613м ЗНТУ

ОСОБЛИВОТІ ОБЛІКУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

В умовах гострої конкуренції як товаровиробники, так і торговельні підприємства, повинні постійно дбати про забезпечення ефективної організації руху товарів, здатного задовольнити постійно зростаючі потреби споживачів у різних товарах і послугах. У зв'язку з цим, бухгалтерський облік, як основне джерело формування економічної інформації про рух товарів для цілей управління, потребує удосконалення його методичних аспектів.

Товари, придбані (отримані) та призначені підприємством для наступного продажу, в цілях бухгалтерського обліку вважаються запасами.

Відповідно їх бухгалтерський облік регулює профільне П(С)БО 9 «Запаси» [1]. П. 8 цього стандарту зобов'язує зараховувати придбані товари на баланс за первісною вартістю. Згідно із п. 9 цього П(С)БО 9 «Запаси», а також п. 2.2. Методичних рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [2].

Так, до складу первісної вартості включаються:

– суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків (тобто ціна придбання товарів);

– суми ввізного мита (для імпортих товарів);

– суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, що не відшкодовуються підприємству (наприклад, суми ПДВ, що сплачуються підприємством – неплатником ПДВ при придбанні товарів у підприємств, які зареєстровані як платники цього податку);

– транспортно-заготівельні витрати;

– інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням товарів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. Це можуть бути: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і підвищення якісно-технічних характеристик товарів.

Сюди ж відповідно до п. 2.2. Методичних рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [2] слід відносити витрати і нестачі товарів у межах норм природного убутку, що сталися при транспортуванні придбаних товарів і виявлені при їх оприбуткуванні.

Так, не включають до первісної вартості товарів, а відносять до витрат того періоду, в якому вони були здійснені (встановлені):

– понаднормові витрати і нестачі товарів;

– фінансові витрати (за винятком фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до П(С)БО 31);

– загальногосподарські (адміністративні) та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою товарів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Згідно із п. 2.3 Методичних рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [2], витрати, що не включаються до первісної вартості товарів:

– витрати на утримання відділів постачання та інших служб підприємства з аналогічними функціями;

– курсові різниці, які виникають у разі здійснення розрахунків з іноземними постачальниками за одержані товари;

– витрати, пов'язані з придбанням іноземної валюти для оплати вартості товарів;

– витрати на збут.

Для обліку руху та наявності товарів, що знаходяться на підприємствах, які здійснюють торговельну діяльність, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій передбачено рахунок 28 «Товари» [3].

При цьому оптові торговельні підприємства облік наявності та руху товарів ведуть з використанням субрахунку 281 «Товари на складі».

Роздрібні торговельні підприємства застосовують також субрахунок 282 «Товари в торгівлі». Проте при оприбуткуванні товарів, що надійшли, на склад підприємства роздрібною торгівлю, як і оптовики, використовують субрахунок 281.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dtk.com.ua/show/2cid04693.html>

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>